

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **a) F. K., b) H. K.,** proti žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**, se sídlem Praha 1, Staroměstské náměstí 6, o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 8. 2010, č. j. 8 A 130/2010 – 48,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Výše označeným usnesením Městského soudu v Praze byl zamítnut návrh žalobců na osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění usnesení Městský soud uvedl, že žalobci neprokázali své osobní a majetkové poměry; tudíž neprokázali naplnění zákonných podmínek pro přiznání osvobození od poplatkové povinnosti dle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s."). Žalobcům byl řádně do vlastních rukou dne 24. 6. 2010 doručen formulář - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech; byla jim stanovena lhůta 10 dnů k vrácení vyplněného potvrzení. Do rozhodnutí soudu, tj. do dne 4. 8. 2010 však nebylo potvrzení doručeno.

V kasační stížnosti žalobci uvádějí, že nemají právnické vzdělání a popisují dosavadní složitý průběh řízení, uvedli, že vzhledem k tomu, že neustále probíhalo u soudů řízení (odstraňování vad, následné řízení u Krajského soudu o odvolání), měli zato, že jejich žádost o prominutí poplatků je kladně vyřízena. Souhlasí s tím, že včas Městskému soudu v Praze nezaslali požadované potvrzení; na svoji obhajobu současně uvádějí, že od května až do srpna 2010 měli závažné zdravotní problémy, žádají současně o prominutí opožděného předání formulářů.

Nejvyšší správní soud z předloženého spisového materiálu zjistil, že žalobci nejdříve žalobu (resp. nejasný návrh ve věci stavebního povolení na blíže specifikovanou stavbu ze dne 9. 1. 2006), podali dne 8. 1. 2009 u Okresního soudu Praha – východ, přitom již zde požádali o osvobození od soudních poplatků a doložili potvrzení o výplatě důchodů (ve výši 8 217,- Kč a 11 723,- Kč). Dne 24. 6. 2009 byli žalobci vyzváni usnesením soudu č. j. 18 Nc 7101/2009 - 20 k odstranění vad podání, a to z důvodu neurčitosti podání, označení rozhodnutí žalovaného a věci, která má být v občanském soudním řízení projednána. Na základě odpovědi žalobců bylo vydáno dne 25. 9. 2009 usnesení č. j. 18 Nc 7101/2009 - 23, kterým Okresní soud Praha - východ vyslovil svoji místní nepříslušnost a věc postoupil Obvodnímu soudu pro Prahu 1. Proti tomuto usnesení podali žalobci odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Praze usnesením ze dne 30. 10. 2009, č. j. 28 Co564/2009 - 34 tak, že citované usnesení okresního soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, přitom shledal, že ve věci není dána pravomoc soudů v občanském soudním řízení, ale věc spadá do oblasti správního soudnictví. Následně Okresní soud Praha-východ vydal dne 11. 2. 2010 usnesení č. j. 18 Nc 7101/2009 - 40, kterým vyslovil svoji věcnou nepříslušnost a věc postoupil Městskému soudu v Praze; po nabytí právní moci tohoto usnesení byl spis tomuto soudu postoupen dne 24. 5. 2010. Žalobcům byl bezprostředně poté zaslán přípis ze dne 1.6.2010, v němž byli požádáni, aby přiložený formulář -vz. 060 vyplnili a vrátili soudu včetně příslušných pravomocných rozhodnutí či potvrzení, a to do 10 dnů od obdržení vzoru (potvrzení o majetkových, výdělečných a osobních poměrech). Z doručenky bylo zjištěno, že adresáti nebyli zastiženi, písemnost byla dne 24. 6. 2010 vložena do domovní schránky. Ve stanovené lhůtě, ale ani do data vydání usnesení, jímž bylo rozhodnuto o zamítnutí návrhu, tj. do 4.8.2010 žalobci požadované potvrzení nezaslali.

Ze spisového materiálu bylo zjištěno, že žalobci požadované údaje zaslali Městskému soudu v Praze až následně po rozhodnutí soudu, a to dne 1. 9. 2010. Současně s vyplněným potvrzením zaslali žalobci soudu omluvu a vysvětlení nedodržení lhůty a přiložili potvrzení, v němž uvedli a doložili své majetkové poměry, jakož i další okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození – závažný zdravotní stav a věk.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve poznamenává, že v případě kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí, jehož obsahem je posouzení žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků nebo žádosti o ustanovení zástupce, nemůže neuhrazení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti vést k jejímu odmítnutí. Takový postup by v případě městským soudem nezákonně zamítnuté žádosti o osvobození od soudních poplatků, resp. o ustanovení zástupce, vedl k vytvoření překážky pro podání kasační stížnosti a mohl by být posouzen i jako odmítnutí spravedlnosti. Tento závěr platí tím spíše, že v případě důvodné žádosti o osvobození by se toto osvobození vztahovalo i na řízení o kasační stížnosti. Ani nedostatek zastoupení stěžovatele v řízení o popsaných kasačních stížnostech nemůže být důvodem pro jejich odmítnutí.

Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. osvobodí soud od soudních poplatků účastníka řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. Břemeno tvrzení i břemeno důkazní stran naplnění podmínek pro přiznání osvobození stíhá zásadně účastníka řízení, tj. žalobce.

Při posuzování důvodnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud připomíná, že řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu, vedené u městského soudu není věcně osvobozeno od soudního poplatku a stěžovatelé nejsou osvobozeni ani osobně [srov. zejm. § 11 odst. 1) a 2) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů]. Je nutno předeslat, že individuální osvobození od soudních poplatků je procesním institutem, jehož účelem je ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích. Účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost osvobozen od soudních poplatků., rovněž pouze v takovém případě lze účastníkovi k ochraně jeho práv stanovit zástupce z řad advokátů. Samotná skutečnost, že účastník nemá právnické vzdělání nezakládá nutnou potřebu ustanovit mu advokáta.

Předpokladem pro osvobození od soudních poplatků je tedy kumulativní splnění zákonných podmínek - podání žádosti o osvobození od soudních poplatků a doložení nedostatku prostředků.

Je pravdou, že žalobci v posuzované věci požádali o osvobození od soudních poplatků již ve svém podání, které učinili nesprávně u Okresního soudu Praha – východ. Nejvyšší správní soud však nemůže brát v potaz domněnky stěžovatelů, že považovali, vzhledem k tomu, že probíhala další řízení, svoji žádost za kladně vyřízenou. Stěžovatelům nebylo vydáno žádné takové rozhodnutí a neexistoval tudíž žádný reálný právní podklad pro takový závěr. Nelze však přehlédnout, že stěžovatelé byli srozuměni s tím, že věc byla postoupena Městskému soudu v Praze, jakožto soudu věcně příslušnému a tímto soudem byli bez zbytečného odkladu vyzváni k doložení majetkových poměrů ve stanovené lhůtě, žádost jim byla řádně doručena. Jakkoli lze připustit, že městský soud by mohl případně vycházet z údajů, které stěžovatelé již doložili Okresnímu soudu Praha –východ (ve spise byly založeny doklady o výplatě starobního důchodu) a o žádosti rozhodnout, nedopustil se městský soud porušení zákona, vyžadoval-li doložení majetkových a osobních poměrů a prokázání dalších případných skutečností, které by mohly mít vliv na posouzení situace stěžovatelů z hlediska potřebnosti osvobození od uhrazení soudního poplatku, resp. ustanovení advokáta (samotné údaje o výši vypláceného důchodu, které mohl městský soud posoudit, samy o sobě ještě nemusí být jediným kriteriem pro závěr o tom, zda je dána potřeba osvobození, či nikoli, je třeba brát v potaz i další skutečnosti, k jejichž doložení byli stěžovatelé vyzváni). Jak již bylo uvedeno, stěžovatelé na výzvu soudu do vydání rozhodnutí nereagovali a rozhodné skutečnosti neprokázali.

Zamítl-li městský soud žádost žalobců, přitom své rozhodnutí odůvodnil tím, že neprokázali splnění zákonných předpokladů pro přiznání osvobození, postupoval zcela v souladu se zákonem a nelze mu ničeho vytknout.

Nejvyšší správní soud pouze *obiter dictum* uvádí, že nevyhovění žádosti nevylučuje případné nové posouzení žádosti, resp. podání opětovné žádosti, změní-li se situace a poměry žalobců nebo nastanou-li jiné podstatné skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení důvodnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků. Návrh na osvobození

od soudního poplatku je možné podat i opakovaně, zejména v případě, kdy v průběhu řízení dojde ke změně poměrů účastníka (viz rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2007, č. j. 7 As 69/2005 - 128; příst. na www.nssoud.cz).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu řízení nenáleží. Žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto mu je soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2011

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu